

Landslagsfotboll är en uppvisning i nationell stolthet, i VM i sin mest extrema form. Sujay Dutt konfronterades med gamla spöken i Tyskland.

Vi är svenska fans allihopa

+ GANSKA SNART EFTER att jag stigit av tåget i Berlin går det upp för mig: det måste finnas fler svenskar i den här staden än i de flesta städerna i Sverige just nu. Hela Hauptbahnhof är gulblå. Samma sak vid Kurfürstendamm trottoarserveringar, Sprees kajkanter och på varje ledig gräsyta i den tyska huvudstaden.

När jag närmar mig vandrarmhemmet står det fler svenskregistrerade bilar än tyska parkerade i kvarteret. Från flera av vandrarmhemmets fönster hänger svenska flaggor. På väg in i receptionen stöter jag ihop med en trio svenska fans på väg åt motsatt håll.

– Vi ska till Wittenbergplatz i kväll. Det är »Sweden Loves«-fest, alla svenska fans kommer att vara där. Kom dit du med!

Jag tackar för förslaget, men förklarar att jag behöver vänta in mina rumskompisar som landar sent på kvällen.

Det är visserligen sant, men lika sant är att jag känner spontan skepsis till allt som andas nationalism.

Med mig har jag en artikel ur Expressen, illustrerad med ett foto på en läktare med jublande landslagsfans. Underrubriken lyder: »Det är nu glädjen och den nationella stoltheten ska prunka.« Jag plockade den från ett tidningsställ i Dortmund efter matchen mot Trinidad. Nu tittar jag på uppslaget igen, med en krypande känsla av obehag.

Till slut kommer min kompis Johannes och hans Lammhults-kompisar Johan och Viktor till vandrarmhemmet. De har flugit ner för att se Paraguaymatchen. Alla tre har likadana plastkassar med sig.

– Kolla in, vi köpte på oss hela VM-paketet! hojtar Johannes när de kommer in i rummet.

Direkt packar de upp landslagströja, och nya blågula svettband.

– Jag begriper mig inte på folk som åker ner på VM utan att ha Sverige-tröja med sig, myser Johan, och kollar sig i spegeln.

Jag ligger lågt med att jag är en av de »skyldiga«.

EN HÖSTKVÄLL KRING mitten av 80-talet stod jag på Råsundas norra läktare för att se »Laban« Arneson-generationen misslyckas ännu en gång med att nå ett stort mästerskap. Sverige tryckte på bra, och vid motsatta kortsidan ställde Robert Prytz upp sig för att lägga hörna. Jag var helt inne i matchen. Medan jag följde spelet bildade tre skinnhuvuden, dubbelt så stora som jag själv, ring runt mig.

– Stick härifrån, det är Sverige som spelar, fatta det! sade en av dem.

Jag stack. Skräddad, men samtidigt lättad över att deras stålhättade Dr. Martens inte hade kommit till användning.

Flera år senare fick jag och några kompisar från Solna drömjobbet under EM 1992 – att stå vid biljettinsläppet. Belöningen var friplåtar till alla EM-matcher på Råsunda.

När jag blev avlöst vid entrén inför Sverige-Danmark gick jag i min blågula volontärjacka för att sätta mig på läktaren. Då dök ett par Sverigefans upp:

– Fy faaan, man skäms, låter de vem som helst ha blågult på sig? skrek den mest packade.

Ingen i vår omgivning höjde ett ögonbryn. I stället hakade hans polare på:

– Stick hem för fan!

Jag stack inte, utan satte mig och jublade över Brolins segermål. Ett

jubel som inte var helhjärtat. Puckona jublade ju åt samma mål.

JAG HAR BOTT hela livet i Sverige, men mina föräldrar är från Indien, och där har jag också tillbringat stora delar av mitt liv. I fotbollssammanhang har jag alltid hållit på Sverige.

Det var inte okomplicerat på den tiden ett invandrarfientligt parti satt i maktställning i riksdagen, landets största tidning tryckte »Kör ut dem« på sin löpsedel och vissa Sverigefans gjorde samma skillnad på »vi« och »dem«.

Min misstänksamhet mot fotbollens mest nationalistiska glädjeytringar har suttit i sedan dess.

UNDER MINA FÖRSTA VM-dagar såg jag fans från hela världen utspökade i nationsfärger från topp till tå. Till och med tyskarna, med tungt vägande historiska skäl att vara skeptiska till överdriven nationalism, målade sina ansikten i svart, gult och rött och körde omkring med flaggor på sina bilar.

Dagen före resan till Berlin hälsade jag på min tyske vän Björn i Leipzig. På Café Cantona drack vi öl och utväxlade fotbollsskrönor. TV:n på krogen visade ännu ett inslag om den nationella yra som drabbat landet sedan VM började.

– *Deutschland, Deutschland über alles*, nynnade jag i takt med musiken när den tyska startelvan hamnade i fokus på TV-skärmen, och tänkte att det var otroligt dålig smak att ha kvar den nationalsången.

Björn reagerade:

– Tror folk i Sverige att vi fortfarande sjunger de orden?

– Eh... jag trodde det i alla fall.

Skulle tro att många andra tror det också. Vadå, *Deutschland über alles*, det är väl den tyska nationalsången?

FOTO: PETER WIDING

WITTENBERGPLATZ, BERLIN. De svenska anhängarna färgar Berlin gulblått under två dagar. Tyskarna kallar svenskarna för »älgar« och »Ikea-kickers«, men tar de sjungande suppotrarna till sina hjärtan.

– Nej, för fan! Den strofen förknipar för mycket med nazitiden och har inte använts sedan Andra världskriget. Haydns melodi är densamma, men nu sjunger man bara tredje strofen – *Einigkeit und Recht und Freiheit*.

»Enighet och rättvisa och frihet« låter förstas sympatiskt, men jag kunde ändå inte låta bli att säga hela konceptet. Nationalsånger. Ta en osvälgig melodi, lägg till en högrävande, självförhärligande text och du har musikens svar på hötorgskonst. Björn höll inte med. Han rev livfullt av flera verser från Brasiliens och Frankrikes pekoral också.

NÄR MINA VÄNNER och jag åter sen middag i Berlin är det svenska inslaget i stadsbilden ännu större än på dagen. Ändå spelar också Tyskland VM-match den här kvällen, något som lockat ut rekordmånga hemmafans till storbildsskärmarna. I vårt hörn av Potsdamer Platz är »Vi är svenska fans allihopa!« den vanligaste ramsan: varannan person har gult och blått på sig, varannan har vita landslagströjor och den tyska flaggans färger målade i ansiktet. Jag är på min vakt. Än så länge håller sig folk i skinnet.

När Tyskland vinner sin match mot Polen efter ett sent Neuville-mål

strömmar ännu fler tyskar med flaggor i nävarna till från det närbelägna fanfestområdet. Cyklister plingar, bilister tutar, turister tjoar. Mitt i natten i centrala Berlin är hundratusentals fotbollsfans i omlopp, höga på nationell stolthet, utan vare sig stök eller bråk. Inga av mina farhågor besannas.

– Fasen, säger Johannes när vi vandrar tillbaka till vårt vandrarmhem på natten. Den här stämningen blir svår att slå.

De andra nickar. Jag också.

ETT MASKROSFÄLT. Precis så ser Olympiastadions läktare ut på kvällen den 15 juni 2006. Från min plats på läktaren kan jag bara se spridda små öar av rödvita tröjor bland de 72 000 på läktarna. Resten av läktarna går helt i gult. Om det är 50 000 svenskar här, som jag hör någon säga, måste det betyda att tusentals tyskar också klätt sig i Sverigetröjor i kväll.

Ett par minuter i nio händer något jag inte räknat med. Lagen står uppradade framför mig, ur högtalarna hörs *Du gamla, du fria*, merparten av Olympiastadion sjunger med – och det går en rysning genom kroppen på mig.

Under matchen sveper Källström iväg precisa 40-meterspassningar,

Linderth dammsuger ytorna bakom och Mellbergs brytningar är en skönhetsupplevelse. Hela tiden backas det svenska laget upp av sjungande fans på läktarna. Strax efter Ljungbergs nickmål går slutsignalen, och jag är lycklig, svettig och ja... hög.

Även om jag själv förändrats sedan 1992 känns det denna kväll som att Sverige och inte minst de svenska fansen har förändrats mycket, mycket mer. I Berlin känner jag bara glädje bland 50 000 svenska landslagsfans.

Efter matchen träffar jag mina rumskompisar igen. De är lika lyckliga, svettiga och höga som jag.

– Alltså, du kan inte gissa vem som satt på raden framför oss! Klädd i svensk landslagströja, säger Johan.

– Jag såg Pontus Gårdinger på läktaren. Menar du honom? gissar jag.

– Neej... Will Ferrell! Bland Sverigefansen! Jag knackade på hans axel: »Excuse me, are you...?« Och han bara nickade, höll upp ett finger för munnen, och sade »shhh, please keep it down«. Will Ferrell! Shit, den här kvällen har verkligen innehållit allt.

En av Hollywoods populäraste komiker tar sig till Berlin för att hänga bland Sverigefansen. Det kan nog finnas plats för mig också.

SUJAY DUTT